

muisman opnemen

© Robert van Dijk

geïnspireerd op *De mantel* van Nikolaj Gogol en *De vergaderzaal* van A. Alberts

personages:

Muisman
Margot
Van Beuzekom
Dunbar

scène 01 – werkkamer muisman

Muisman komt binnen in de kille kelder van een kantoorpand. Hij neemt plaats achter zijn bureau en vangt aan met zijn binnenkomstrituëlen; de spullen die hij uit zijn aktetas haalt, geeft hij op de millimeter nauwkeurig de juiste plaats op zijn bureau, waarop ook een telefoon staat.

Verveling. Muisman zoekt een bezigheid. Slijpt een potlood, verplaatst wat documenten, maakt rijtjes met zijn potloden, speelt er mikado mee of iets dergelijks, et cetera.

Dan gaat de telefoon. Muisman schrikt hier van en doet de telefoon in de prullenbak. Hij blijft er naar staan kijken tot de telefoon ophoudt met rinkelen. Dan plaatst Muisman de telefoon terug op zijn bureau. Verveling.

scène 02 – werkkamer margot

Margot op. Ze gaat (onverstaanbaar murmelend) zitten bellen.

Margot hangt op en belt weer een nummer. Er wordt niet opgenomen.

scène 03 – werkkamer muisman

Tegelijkertijd gat bij Muisman opnieuw de telefoon. Muisman schrikt en doet de telefoon in de prullenbak. De telefoon blijft over gaan. Om het geluid te dempen, legt Muisman ook de rest van wat er op zijn bureaublad staat en ligt in de prullenbak. Vervolgens legt Muisman zijn aktetas op de prullenbak en gaat hij hier op zitten. De telefoon stopt met rinkelen. Muisman gaat weer op de stoel zitten en zet de spullen terug op zijn bureau.

scène 04 - trapportaal

Margot neemt de trap naar beneden.

scène 05 – werkkamer muisman

Margot klopt aan bij Muisman en treedt binnen. Muisman weet niet wat te doen; nog nooit is er iemand zijn kamer binnen komen lopen. Hij reageert schichtig. Margot weet zich ook niet goed een houding te geven. Ze kijken elkaar aan, volgen elkaars blik. Alles waar Margot haar blik op laat rusten, grist Muisman weg. Hij wil niet dat zij aan zijn spullen komt.

MARGOT

Het is koud hier.

U hebt het hier koud laten worden.

U moet de boel wat laten opstoken.

Vindt u het goed als ik de thermostaat wat laat opdraaien?

Dat praat wat makkelijker.

Margot pakt de telefoon, gaat op het bureau van Muiman zitten en draait een intern nummer.

MARGOT

Met Margot, kunt u de thermostaat in de kelder wat hoger zetten?

...

Ja, in de kelder.

...

Bedankt.

Margot hangt op.

MARGOT

Zo.

Stilte.

MARGOT

We kennen elkaar toch?

Ik fiets u altijd voorbij.

Ik zit boven.

Wij zijn collega's.

Ergens bij de bank kom ik u altijd voorbij.

Ik knik u toch altijd toe?

Hebt u dat nooit opgemerkt?

Zo'n knikje.
Zo.

Margot doet het knikje voor.

Stilte.

MARGOT
Het zal nu wel gauw warmer worden.

Stilte.

MARGOT
U weet het nu wel weer toch?

Stilte. Margot knikt nog eens.

MARGOT
Ik zal u voortaan duidelijker toeknikken.

Stilte.

MARGOT
U kunt altijd voor nieuwe gloeilampen bellen, dat weet u toch?
Dat is allemaal begroot.
Van licht word je efficiënt.

Margot blijft nieuwsgierig de spulletjes van Muisman bekijken. Margot loopt om het bureau heen, pakt een roze markeerstift, leest wat er op staat en gooit 'm op tafel. Muisman pakt 'm snel. Margot pakt een potlood, Muisman graait de andere weg. Margot gaat de punt slijpen. Schrikt dan ineens op.

MARGOT
Excuseer, ik wil me nergens in mengen.
Excuseer, ik zal de thermostaat weer terug laten zetten.
Ik bemoei me met andermans zaken, dat is niet netjes van me.

Margot reikt naar de telefoon, maar ook die grist Muisman voor haar weg.

MARGOT
Boven vraagt men zich af waarom u de telefoon niet beantwoordt.
Men belt, maar u neemt niet op.
Mocht hij gaan, zou u dan de telefoon willen beantwoorden?
Dank u wel.

Stilte.

MARGOT

Dan...
Ga ik maar...
Weer eens.
Ik ga.

Stilte.

MARGOT

Van mij hoeft het niet natuurlijk.
Ik ben gestuurd.
Men heeft mij gestuurd om u dat te vragen.
Dat heb ik nu gedaan.
Van mij hoeft het niet.
Nee.
Maar het is niet fijn als je iemand wil spreken en diegene geeft niet thuis.

Stilte.

MARGOT

Ik begrijp het wel.
Stel dat ik u bel en u neemt niet op.
Stel je voor.
Dat zou ik zeker niet plezierig vinden.
Maar goed, ik bel u nooit.
Ik heb uw nummer niet.
Ik zou u wel eens kunnen bellen, als u dat prettig vindt.
Ik zou uw nummer kunnen opvragen, al kunt u me beter zelf uw nummer geven.
Als ik het ga vragen dan gaat men dingen denken.
Niet dat daar reden voor is natuurlijk, maar u weet hoe dat gaat.
Mensen praten graag en het liefst over een ander.
U kent de mensen toch?
De dingen die ik hoor!
Oh, ik meng me daar nooit in natuurlijk, gelooft u me.
Ik zou me nooit verkeerd over u uitlaten.
Nee, geen haar op mijn hoofd die dat overweegt.
Maar misschien kan ik eens bellen.
Dan kletsen we wat, net als nu.
Gewoon, over leuke dingen, over onszelf, dingen die ons bezighouden.
Maar niet over andere mensen.
Dat is niet netjes.
Nee.
Ik vind het maar niks zoals er over u gepraat wordt.

Stilte.

MARGOT

De kou went.

Het is al lang niet meer zo koud als net.
En mijn ogen zijn gewend aan het donker.
Ik was voorbarig.
Excuseer, ik ben altijd wat overhaast in dat soort dingen.
Maar dan moet u wel opnemen.
Stel dat ik bel en u neemt niet op.
Waarom neemt u niet op?
Waarom wijst u mij af?
Excuseer, u dacht zeker dat het Van Beuzekom was.
Nee, nee, ik was het al die tijd.
Weet u wat?
We spreken af dat ik 'm eerst een keer laat overgaan.
Dan weet u dat ik het ben.
Akkoord?
Ik was het al die tijd.
Ik heb uw nummer opgevraagd.
Ik belde u steeds, maar u nam niet op.
U dacht natuurlijk dat Van Beuzekom belde.
Nee, nee, ik was het.
We spreken een code af.
Ik laat 'm eerst twee keer overgaan—dan moet u nog niet opnemen.
Na twee keer leg ik neer en dan bel ik gelijk weer.
Dan moet u wel opnemen natuurlijk, want ik ben het.
Ik was het al die tijd.
Nu weet u altijd wanneer ik het ben.
Ja, dat spreken we af.
Tabee.

MUISMAN

Mag ik u iets vragen?

MARGOT

Maar natuurlijk.

MUISMAN

Waarom besta ik maar als één iemand?

MARGOT

We zijn toch allemaal maar één iemand?

MUISMAN

Altijd hetzelfde: altijd ben ik maar één iemand.

MARGOT

Ik begrijp u geloof ik niet.

MUISMAN

Er zijn zoveel mensen op aarde en ik zou behalve mezelf niet ook nog iemand van hen kunnen zijn?

MARGOT

Zou u dat willen?

MUISMAN

Als de één zou ik een maaltijd kunnen bereiden en als de ander zou ik die kunnen nuttigen.

MARGOT

Onzin.

MUISMAN

Er zijn zoveel mensen.

MARGOT

Je zou niet weten hoe je je moest gedragen als je meer dan één iemand was.

MUISMAN

Het zou toch raar zijn als er niet ééntje bij zat die je ook kon zijn.

MARGOT

Ik moest maar weer eens gaan.

Stilte.

MARGOT

Waarom stopte u vanmorgen uw handen in uw oren?–Vingers?

Weet u hoeveel moed ik heb verzameld om u aan te spreken?

Vanmorgen.

Onderweg.

Ik spreek u aan en u staat daar maar.

In die vale jas van u.

Met uw vingers in uw oren en... en... en die ootmoedige blik in uw ogen.

Deze blik bedoel ik!

Precies deze!

Zo stond u daar!

MUISMAN

Vaal?

MARGOT

In die vale versleten jas van u ja!

Het lijkt wel of er een pak meel over uitgestrooid is.

Waarom doet u zo?

U kunt op straat toch wel even een praatje maken?

Ik ben toch op z'n minst een collega?

Stilte.

MARGOT

U weet niet waar ik het over heb.

Goed.

Tot ziens.

Ik laat de thermostaat weer terugzetten.

Muisman laat de woorden van Margot op zich inwerken. Dan ruimt hij zijn spullen op, het is tijd om te gaan.

scène 06 – werkkamer muisman

Muisman krijgt een angstige dagdroom over zijn jas, waardoor hij zich ervan bewust wordt dat hij een probleem heeft: zijn jas voldoet niet meer.

scène 07 – naaiatelier kleermaker dunbar

Het is avond. Muisman bezoekt kleermaker Dunbar, die nog aan het werk is. Dunbar is bezig een draad door het oog van een naald te steken, maar het wil hem niet lukken, waardoor hij nijdig is en in zichzelf bromt. Dan merkt hij Muisman op. Met zijn ene oog kijkt hij Muisman strak aan. Muisman trekt zijn jas uit.

MUISMAN

Op de winkelruit hangt een affiche en op dit affiche is een vrouw afgebeeld die bezig is haar schoen uit te trekken en daarbij haar hele been laat zien, dat zeer aantrekkelijk is, terwijl achter haar rug een man staat die de kijker lijkt uit te lachen.

U bent toch kleermaker?

Dunbar bromt wat.

MUISMAN

Bent u nog open?

Dunbar gebaart 'geef maar' en Muisman geeft Dunbar zijn jas.

MUISMAN

Hij is een beetje vaal, waardoor hij een wat oude indruk maakt.

Alsof er een pak meel over uitgestrooid is.

Maar eigenlijk is hij nog als nieuw.

Hij schijnt alleen wat versleten te zijn.

Dunbar beoordeelt tijdens bovenstaande claus de jas. Hij spreidt haar uit op de tafel, bekijkt haar van alle kanten, schudt het hoofd, houdt de jas breed uit tegen de lamp en schudt weer het hoofd. Hij legt haar neer met de voering naar boven en schudt andermaal het hoofd.

DUNBAR

Daar is geen repareren aan.

Dunbar gaat verder met het werkje waar hij mee bezig was en probeert de draad weer door een naald te krijgen, wat niet wil lukken.

MUISMAN

U hebt toch zeker nog wel een paar lappen?

DUNBAR

Ja, lappen zijn er wel te vinden, lappen genoeg.
Maar waar moet ik die aan vastnaaien?
Als je er met een naald aankomt, valt de boel uit elkaar.

MUISMAN

Kom, verstelt u 'm nog maar een beetje.

Stilte.

MUISMAN

U hebt toch zeker nog wel een paar lappen?

DUNBAR

Luister, niettegenstaande het feit dat ik maar één goed oog heb, ben ik een heel behoorlijk kleermaker. Ik drink misschien wat al te regelmatig en mijn vrouw is dan misschien geen schoonheid—het lelijk loeder—maar mijn vak versta ik.

Stilte.

MUISMAN

Dus u denkt aan een nieuwe?

Dunbar dacht niet aan een nieuwe, maar nu wel. Hij haalt een zogenaamde winkeldochter tevoorschijn.

DUNBAR

Pas deze 's.

MUISMAN

Maar wat moet zoiets wel niet kosten?

DUNBAR

Wie zegt dat er met mij niet valt te marchanderen als ik 'm om heb?
In deze toestand laat ik mij juist heel gemakkelijk afdingen.
Misschien dat mijn vrouw u straks achterna komt om u in tranen te
verzekeren dat de foezel mij te pakken heeft en dat ik deze prachtjas daarom
zo goedkoop van de hand heb gedaan, maar dan doet u er gewoon een
kleinigheidje bovenop en de zaak is afgedaan.
Dit is een eersteklas jas.
Daar sta ik borg voor.
De voering is van calico.
Dat is nog glanzender dan zijde.

Muisman glimlacht.

scène 08 – werkkamer muisman

Muisman komt trots op in zijn nieuwe jas. Hij komt zijn werkkamer binnen en vangt aan met zijn binnenkomstrituelen. Vandaag heeft hij geen last van verveling, want hij geniet. Hij kijkt naar de telefoon, doet zijn jas aan, neemt de pose aan van een directeur en neemt de hoorn en gaat murmelend zitten 'nepbellen'.

Dan gaat de telefoon. Muisman wil de telefoon in de prullenbak doen, maar na twee keer is de telefoon al gestopt met rinkelen. Muisman zet de telefoon terug op z'n plek en gedraagt zich weer als een directeur. Dan gaat de telefoon opnieuw. Muisman doet alsof hij de hoorn pakt en beantwoordt het telefoontje murmelend in zijn directeursrol met duim en pink. De telefoon blijft rinkelen.

scène 09 – trapportaal

Margot neemt de trap naar beneden.

scène 10 – werkkamer muisman

Margot klopt aan bij Muisman. Muisman verstoopt paniekerig zijn jas. Margot komt binnen. Beiden kijken zwijgend de kat uit de boom. Margot verbreekt de stilte. Margot kijkt–anders dan de vorige keer–smalend; je kan aan haar gezicht zien dat ze het al weet–van de jas.

MARGOT

Wat hebt u het hier weer koud.

Stilte.

MARGOT

Ze hebben tegenwoordig van die stoelen die goed zijn voor je rug.
U kunt daar een aanvraag voor indienen.
Is u dat nooit verteld?

Stilte.

MARGOT

U zag mij niet vanmorgen.
Ik heb nadrukkelijk geknikt, maar u leek zich niet erg bewust van de omgeving.

Stilte.

MARGOT

Zal ik het doen, zo'n stoel voor u bestellen?
Ja, dat doen we.
We gaan zo'n stoel voor u aanvragen, zo'n stoel die goed is voor je rug.
Heerlijk zijn die.
Hebt u verder nog benodigdheden nodig?
Dan neem ik dat mee in de kwartaalbestelling.
Potloden?
Hebt u nog potloden genoeg?
Setje van zes?
HB? 2B?
U lijkt iets—ik weet niet, er is iets vandaag.
Nee?
Niet?
Die kou!
Je zou er bijna voor kiezen om je jas aan te houden als je hier de hele dag moest zitten.
Vindt u niet?
Is de telefoon trouwens net gegaan, hier bij u?
Een paar minuutjes geleden?
Nee?
Waar is uw jas eigenlijk?
Hij hangt niet aan de haak.
Hij zal toch niet gestolen zijn?

Stilte.

MARGOT

Hebt u het te druk om de telefoon te beantwoorden misschien?
Laat eens kijken waar u mee bezig bent momenteel.
Ach, zou ik niet uw jas even aan mogen?
Het is zó koud hier.
Zou u mij die aan kunnen doen?
Als een heer een dame?
Ik begrijp het al.

Uw jas is vaal en versleten.
Dat wilt u mij niet aandoen.
Goed, een setje HB en een bureaustoel.
Van welke kleur houdt u?
Voor de stoel bedoel ik.
De potloden zijn geel.
Daar is geen ontkomen aan.
Maar de stoel zou bijvoorbeeld antraciet kunnen zijn.

Muisman toont zijn nieuwe jas.

MARGOT

Oh!
Wat een—!
Prachtig!
Achterkant?
Prachtig!
Ik ben helemaal...
Trek aan.
Toe, vlug, trek aan.

Muisman trekt trots de jas aan. Nu Margot de jas bij Muisman aan ziet, stelt het haar teleur.

MARGOT

Hm.

MUISMAN

En?

MARGOT

Ehm...
Mooi.
Mooi wel.

MUISMAN

Prachtig, nietwaar?

MARGOT

Wat raar...

MUISMAN

Wat is er?

MARGOT

Niks.
Misschien...

MUISMAN

Wat?

MARGOT

Nee.

Of...

MUISMAN

Wat?

MARGOT

Ik weet niet.

MUISMAN

Wat?

MARGOT

Hij is prachtig.

Vanmorgen...

Van een afstandje...

Het was natuurlijk maar kort, zo in het voorbij gaan...

MUISMAN

Staat goed hè?

MARGOT

Jawel.

MUISMAN

Niet?

MARGOT

Misschien moet 'ie zo.

Margot corrigeert iets aan de jas.

MUISMAN

Zo?

MARGOT

Ja!

Dat is het!

MUISMAN

Gelukkig.

MARGOT

Nee, dat slaat nergens op.

Vreemd...
Van een afstandje leek het...
Toen ik u er vanmorgen in zag lopen...
Misschien het licht.
De lichtval–u moet uw haar even kammen, dat is het.
Hebt u een kam?

MUISMAN

Nee.

MARGOT

Laat maar.
Het is goed zo.
Hij is prachtig.

MUISMAN

Is 'ie te ruim?

MARGOT

Ruim.

MUISMAN

Nee toch?

MARGOT

Nee.

MUISMAN

Nee.

MARGOT

Nee.
Prachtig zo.
Prachtig!
Gaat u eens staan, hier, op de stoel.

Muisman gaat op de stoel staan.

MARGOT

Ja!
Op het bureau!
Ga op het bureau staan!

Muisman gaat op het bureau staan.

MARGOT

Ja!
Prachtig!

scène 11 – werkkamer muisman

Van Beuzekom komt binnen.

VAN BEUZEKOM

Haha!
Muisman!

Van Beuzekom geeft Muisman een (zachte) klap op zijn hoofd.

VAN BEUZEKOM

Dus hier zit jij?
Wat heb je het hier gezellig.
Is het hier altijd zo koud?
Dus dit is jouw plekje?
Kom eens.
Muisman?
Kom 's.

Muisman komt bij Van Beuzekom staan.

VAN BEUZEKOM

Blazen.

Muisman begrijpt niet wat er van hem verlangd wordt, maar probeert toch aan Van Beuzekoms wensen te voldoen. Van Beuzekom blijft 'blazen' commanderen, totdat hij tevreden is.

VAN BEUZEKOM

Blazen.
Blazen.
Blazen.
(tot Margot:)
Leuk hè?
Schitterend.
Ik kwam even kijken waar je bleef.
Het is al kwart over.

MARGOT

U kijkt niet eens naar hem.

Van Beuzekom kijkt naar Muisman.

VAN BEUZEKOM

Oh!
Nu zie ik het pas!

Wat een schitterende jas!
Muisman!

MARGOT
Toch?

VAN BEUZEKOM
Ik heb nog nooit zoiets moois gezien.
Ik ben helemaal...
Ik weet niet of ik nu nog wel kan werken vandaag.

MARGOT
Vindt u niet dat hij er heel chic uitziet?

VAN BEUZEKOM
Dit had ik nooit durven dromen.
Muisman, zo'n jas.

MARGOT
Elegant, nietwaar?

VAN BEUZEKOM
Ik ben bang dat ik de hele dag alleen nog maar aan deze jas kan denken.
Herkennen de mensen je nog wel?
Je lijkt wel een maffioso—in de goeie zin van het woord dan.
Heb je ook iemand die 'm voor je onderhoudt, of doe je dat zelf?
Ik wist niet dat hij zoveel verstand van mode had.
Zal ik 'm in de kluis hangen tot vijf uur?
Ongelooflijk.
Ik heb nog een vrijgezelle zus.

MARGOT
Nu overdrijft u.

VAN BEUZEKOM
Kom je?

MARGOT
Ja.

Van Beuzekom en Margot maken aanstalten om te gaan.

MUISMAN
Mag ik u iets vragen?

Muisman aarzelt.

MUISMAN

Ik had een vraag.

VAN BEUZEKOM

Een vraag.
Muisman had een vraag.
Schitterend.

MUISMAN

Wat gaan jullie dan doen?

VAN BEUZEKOM

Vergaderen, Muisman.
Vergaderen.

MUISMAN

Maar...

VAN BEUZEKOM

Het is vrijdagmiddag en op vrijdagmiddag hebben wij de
vrijdagmiddagvergadering.

MUISMAN

Nu ik zogezegd...

VAN BEUZEKOM

Ja?

MUISMAN

Met die jas enzovoorts...

VAN BEUZEKOM

Ja?

MUISMAN

Zou ik...
Niet ook kunnen aanzitten?

VAN BEUZEKOM

Muisman wil mee vergaderen.
Schitterend.

MARGOT

Waarom niet?
Hij werkt hier langer dan wij.
En hij maakt meer uren dan wij.
Bovendien is hij betrouwbaar.
Nauwkeurig.
Welgemanierd.

VAN BEUZEKOM

Oe!
En wanneer vindt de bruiloft plaats?
Hé!
Margootje?
Wanneer vindt de bruiloft plaats?

Van Beuzekom pakt de perforator van het bureau van Muisman, haalt de bodem er onder vandaan, pakt een handvol 'confetti' en smijt dat in Margots gezicht.

VAN BEUZEKOM

Muisman!
Maak je bureau leeg.
Nu!

Muisman maakt zijn bureau leeg.

MARGOT

Wat doet u?

VAN BEUZEKOM

Margot, pak die stoelen er bij.
Ga zitten.
Dan verklaar ik hierbij deze vergadering voor geopend.
Muisman, heb jij nog agendapunten?

MUISMAN

Mijn jas?

VAN BEUZEKOM

Wat is daar mee?

MUISMAN

Ik dacht...

VAN BEUZEKOM

Het is een mooie jas, Muisman.
Goed.
Welkom allemaal.
Allereerst wil ik een nieuw gezicht voorstellen: Muisman.
Muisman, misschien kun je even iets over jezelf vertellen?

MUISMAN

Nou, zoals jullie zien--.

VAN BEUZEKOM

Nee, over jezelf.
Over jou, Muisman.

MUISMAN
Nou, eh, ik loop graag.

MARGOT
Ach.

MUISMAN
Ja, aan wandelen heb ik een hekel, maar lopen vind ik heerlijk.

VAN BEUZEKOM
Nou, leuk om te weten.

MARGOT
Ja, zo leren we elkaar nog eens kennen.

MUISMAN
Liefst loop ik onder bomen door.
Dan doe ik mijn hoofd zo ver achterover dat ik alleen nog de lucht en de takken zie.
Daar krijg ik een draaiërig gevoel van en dan stroomt mijn hoofd vol met allerlei neigingen en gedachten.

VAN BEUZEKOM
Schitterend.
Wat is het hier verrekte koud, trouwens.
Goed, Margot, ik geef jou het woord.

MARGOT
Wat voor neigingen en gedachten komen er dan zoal bij u op?

MUISMAN
De neiging om te fluiten bijvoorbeeld. Maar ik kan niet fluiten en in plaats daarvan zeg ik dan meestal iets hardop, bijvoorbeeld: Potloodslijpsel. Het kan natuurlijk ook een ander woord zijn.

MARGOT
Ja, dat herken ik wel, dat je jezelf soms even moet horen.
Dat is meestal het moment dat ik de telefoon pak.

VAN BEUZEKOM
Hartstikke leuk, jongens.

MARGOT
En herkent u dat ook, dat u moet hoesten als u iets pittigs eet?

VAN BEUZEKOM
Margot?

MARGOT
Excuseer.
Allereerst heb ik nog een paar handtekeningen van u nodig.
Voor die overdracht.
Ik heb de stukken hier.

VAN BEUZEKOM
Uitstekend.
Dan zullen we thans overgaan tot de ondertekening van de documenten.
Muisman, let op.

Van Beuzekom tekent.

VAN BEUZEKOM
Alsjeblieft.
Dat was het?
Goed, de jaarrekening.

MUISMAN
Niet eerst over mijn jas?

VAN BEUZEKOM
Zoals ik eerder al aangaf: Ik denk dat we van een verkeerde premisse zijn uitgegaan.

MARGOT
Denkt u niet dat dat wellicht een overhaaste conclusie zou kunnen zijn? Zou het niet zo zijn dat we prima uitkomen, maar dat twee-en-een-half procent gewoon niet genoeg is?

VAN BEUZEKOM
Als men er de cijfers van de laatste vier jaar op nakijkt, kan men niet anders concluderen dan dat.

MARGOT
Logistiek misschien, maar fiscaal zou dat heel anders kunnen liggen.

VAN BEUZEKOM
De analyses liegen niet.

MARGOT
Maar we hebben toch ook een aanzienlijk deel afgestoten?

VAN BEUZEKOM
Ik wil niet met vingers gaan wijzen, maar er is ergens iets mis gegaan.

MARGOT

Ik denk dat we hoger moeten gaan. Aanzienlijk hoger.

VAN BEUZEKOM

We kunnen nu niet langer stil blijven zitten.

MARGOT

Dat bedoel ik.

VAN BEUZEKOM

Heb je wel eens goed naar de prognoses gekeken?

MARGOT

Ik heb ze zelf opgesteld.

VAN BEUZEKOM

Dus jij denkt dat de afzet beter wordt bij een hogere commissie?

MARGOT

Garantie, garantie.

Garantie is een groot woord.

VAN BEUZEKOM

Dat begrijp ik, maar we zullen toch enige zekerheid moeten veiligstellen? Wie gaat zoiets nog opvoeren?

MARGOT

Het enige wat ik wil zeggen is dat we niet louter kunnen consolideren. De markt staat dat eenvoudigweg niet toe.

VAN BEUZEKOM

Prima. Ik wil daar best in meegaan, maar niet koste wat het kost. We zullen een plafond moeten inbouwen.

Muisman staat op. Margot en Van Beuzekom kijken Muisman met ongeloof aan.

MARGOT

Is er iets?

MUISMAN

Tot mijn grote spijt moet ik u helaas verlaten.

Het is vijf uur.

MARGOT

Goeie hemel, hij heeft gelijk.

VAN BEUZEKOM
Goed, maandag verder.

MARGOT
Ik zal de notulen uitwerken.

VAN BEUZEKOM
Muisman, waar denken jullie naar toe te gaan?
Het is vrijdag.

MUISMAN
?

VAN BEUZEKOM
Wat doen wij op vrijdagmiddag?
Margot?
Muisman?
Zullen we een toast uitbrengen op je jas?

Dat haalt Muisman over. Van Beuzekom gaat drank schenken. Even is het alsof Muisman en Margot in een restaurantje zitten en zojuist iets te drinken hebben besteld bij Van Beuzekom.

MARGOT
Gezellig.

MUISMAN
Ja.

MARGOT
Ik tegenover u.

MUISMAN
Zo gaan die dingen.

MARGOT
Van het een komt het ander.
Bedoelt u dat?

MUISMAN
Ik zag eens een restaurant en iedereen in dat restaurant zat tegenover elkaar en iedereen lachte. Allemaal. En allemaal hielden ze hun glazen in de lucht, alsof ze allemaal aan elkaar wilden laten zien wat ze besteld hadden.

MARGOT
Welk restaurant was dat?

MUISMAN

Ik weet niet.
Er stond geen adres bij.

MARGOT
?

MUISMAN
Ik hou niet van restaurants.

MARGOT
Niet?

MUISMAN
Ze nemen er je jas af.

MARGOT
Dat is service.

MUISMAN
Ik hou niet van service.

Van Beuzekom is terug met drank.

VAN BEUZEKOM
Dames en heren...

MARGOT
Je krijgt 'm wel weer terug.

VAN BEUZEKOM
Even uw aandacht...

MUISMAN
Wat moeten ze er dan mee?

VAN BEUZEKOM
Hallo!
Graag neem ik deze gelegenheid te baat...

MARGOT
Laten we het gezellig houden.

VAN BEUZEKOM
Vandaag vieren wij het glorierijke feit dat Muisman zijn beruchte jas, waar vooral Margot jarenlang naar hartenlust om heeft gelachen...

MARGOT
Oh!

VAN BEUZEKOM

Dat Muisman deze jas ten grave heeft gedragen en hem heeft verruild...

MARGOT

Dat moet u niet geloven hoor.

VAN BEUZEKOM

Voor een jas die werkelijk alle beschrijvingen tart en waarmee hij ons allen de ogen uitsteekt.

MARGOT

Echt niet.

VAN BEUZEKOM

Daarom–en omdat het vandaag vrijdag is–nodig ik jullie allemaal uit om een toast met mij uit te brengen.

MUISMAN

Nou, weet u...

(gebaart dat hij niet hoeft)

MARGOT

Dat van die jas is niet waar, hoor.

VAN BEUZEKOM

Dames en heren, Muisman zal heden voor het eerst in zijn leven het glas heffen.

Op Muismans jas.

MARGOT

Proost.

Van Beuzekom voert sociale druk uit op Muisman om te gaan drinken. Toch blijft Muisman weigeren. Van Beuzekom en Margot drinken wel.

VAN BEUZEKOM

Wat ik gister heb meegemaakt...

MARGOT

Wat dan?

VAN BEUZEKOM

Dat heb ik nog helemaal niet verteld...

MARGOT

Wat?

VAN BEUZEKOM
Luister, wat ik gister heb meegemaakt...

MARGOT
Vertel.

VAN BEUZEKOM
Luister...

MARGOT
Ik luister.

VAN BEUZEKOM
Gister was ik met Van der Dussen...

MARGOT
Van der Dussen?

VAN BEUZEKOM
We moesten gister toch naar het ministerie?

MARGOT
Ja, ja.

VAN BEUZEKOM
Dat heb ik toch verteld?
Dat we naar het ministerie moesten?

MARGOT
Ja, gister ja.

VAN BEUZEKOM
Luister.
Ik en Van der Dussen dus.
Of had ik dit al verteld?

MARGOT
Nee, nee.

VAN BEUZEKOM
Willen jullie het nou horen of niet?

MARGOT
Ja.

VAN BEUZEKOM
Goed, misschien had ik niet gezegd dat het met Van der Dussen was.

MARGOT

Ja, dat hebt u wel verteld hoor.

VAN BEUZEKOM

Maar net doe je nog alsof...

MARGOT

Nee, ik weet dat u gisteren met Van der Dussen naar het ministerie was.
Maar vertel.

VAN BEUZEKOM

Goed, wij tweeën dus.

MARGOT

U en Van der Dussen.

VAN BEUZEKOM

Precies.
Je kent hem wel.
Je kent toch Van der Dussen?

MARGOT

Ja, die ken ik wel.

VAN BEUZEKOM

De oude heer bedoel ik, niet de jonge.

MARGOT

De jonge ken ik niet.

VAN BEUZEKOM

Doet er ook niet toe.
Het was de oude.

MARGOT

Jullie waren op het ministerie.

VAN BEUZEKOM

Wij waren op het ministerie.
Om inlichtingen te geven over de inklaring van een bestelling.
En ze hadden de oude heer Van der Dussen als expert uitgenodigd.

MARGOT

Als expert.

VAN BEUZEKOM

Dat is hij.

MARGOT

Daar twijfel ik niet aan.

VAN BEUZEKOM

Je kent hem toch?

Je zegt net dat je hem kent.

MARGOT

Jazeker.

Van der Dussen.

Zeker.

Een expert.

Absoluut.

VAN BEUZEKOM

Goed.

We waren beiden om tien uur besteld...

MARGOT

Elf.

VAN BEUZEKOM

Elf?

MARGOT

Elf uur was het.

VAN BEUZEKOM

Nou goed, we zitten alle twee om tien uur–elf uur, sorry, te wachten op een bank in de gang en dat duurde maar en dat duurde maar. Ik zeg tegen zo'n bode...

MARGOT

Welke?

VAN BEUZEKOM

Dat doet er niet toe.

Dat doet er toch niet toe?

MARGOT

Dat is waar.

Ga door.

VAN BEUZEKOM

Ik zeg tegen zo'n bode dat we haast hebben, maar hij zegt dat het nog wel even kan duren en de oude heer wordt me toch kwaad! Hij staat op, geeft die vent een briefje van twintig–die met die snor was het, die bode.

MARGOT

Werkt daar een bode met een snor?

VAN BEUZEKOM

Of een ringbaardje, dat kan ook.

MARGOT

Is die nieuw daar?

VAN BEUZEKOM

Hoe moet ik dat weten?

Dat doet er toch niet toe?

Van der Dussen was dus kwaad geworden en hij was naar die bode toegegaan en hij had hem een briefje van twintig gegeven.

En hij zegt tegen die vent: En nou wil ik binnen de minuut geholpen worden!

Margot lacht. Te vroeg, want de clou moet nog komen.

VAN BEUZEKOM

En nou wil ik binnen de minuut geholpen worden! had hij gezegd.

MARGOT

Van der Dussen.

VAN BEUZEKOM

Ja.

Van der Dussen.

Je luistert toch wel?

MARGOT

En of.

VAN BEUZEKOM

Enfin, geen minuut later zitten we alle twee in het kantoor van de meneer die onze zaken daar behandelt.

Ik ben z'n naam even kwijt.

MARGOT

Maakt niet uit.

VAN BEUZEKOM

Hoe heet de vent?

MARGOT

Ga door.

VAN BEUZEKOM

We werken al jaren met hem.

MARGOT

Ga door.

VAN BEUZEKOM

Hoe heet hij nou?

MARGOT

Niet echt belangrijk.

VAN BEUZEKOM

Natuurlijk wel.

Het gaat juist om hem.

MARGOT

Dalem.

VAN BEUZEKOM

Dalem!

Van Beuzekom denkt: 'Had je wel wat eerder mogen zeggen!' Hij wordt steeds nijdiger op Margot.

MARGOT

Ga door.

VAN BEUZEKOM

Die man–Dalem–zit achter zijn bureau en zegt heel vriendelijk: Dag meneer Van der Dussen, dag meneer Van Beuzekom, ik stel het erg op prijs, dat u zich heeft vrij kunnen maken om ons enige inlichtingen te geven. En–bom!–eroverheen zegt de oude heer: Ik doe geen bek open, voor ik dat briefje van twintig terug heb.

Van Beuzekom en Margot lachen, maar het lachen van Margot klinkt niet erg oprecht.

VAN BEUZEKOM

Je had dat smoel van die vent achter zijn bureau moeten zien!

Het effect van de anekdote stelt Van Beuzekom teleur.

VAN BEUZEKOM

Je had er bij moeten zijn.

MARGOT

Ja, ik denk het ook.

Stilte.

MARGOT

Op de een of andere manier was het gister grappiger.

Van Beuzekom knikt.

MARGOT

(troostend:)

Het geeft niet.

VAN BEUZEKOM

Is het al zo laat?

Ik moet nog even iets afmaken.

MARGOT

Natuurlijk.

VAN BEUZEKOM

Telefoontje plegen.

Van Beuzekom af.

scène 12 – werkkamer muisman

Stilte.

MARGOT

Ben je er blij mee?

MUISMAN

Hij heeft van die diepe zakken, weet u wel?

MARGOT

Ja?

Zijn de zakken diep?

Fijn.

MUISMAN

Wat natuurlijk enorm geruststellend is.

MARGOT

Uiteraard.

Muisman?

Nee, laat maar.

Stilte.

MARGOT

Sorry.

Stilte.

MARGOT

Sorry, ik...

Dat ik zou hebben mee gelachen wanneer uw jas ter sprake kwam, dat moet u niet geloven hoor.

Zeker niet.

En al zou ik hebben moeten lachen, iedereen zou daar om hebben moeten lachen.

Ik ben echt de enige niet.

Een mens moet toch ook lachen?

Ik mag toch wel eens lachen?

Wie bent u om mij het lachen te verbieden?

Mooier moet het toch niet worden.

Er steekt toch geen kwaad in lachen?

U bent toch soms grappig?

Onbedoeld misschien.

Maar toch wekt u de lach op.

Uw uiterlijk althans.

Dat moet u als iets moois zien.

Ik zie dat als iets moois.

Soms zijn het pijnlijke grappen.

Nu ik er over nadenk, ja, ze zijn pijnlijk.

Dat is natuurlijk niet als mooi te zien.

Begrijpt u me niet verkeerd.

Ik zou nooit zeggen dat u op een zeehond lijkt of iets in die geest.

Dat hebt u mij niet horen zeggen.

U moet dat in zijn verband zien.

We hadden het over welk dier je zou zijn en toen kwam u ineens langsgelopen.

Maar dat zijn enkel metaforen.

Ik spreek van u geen kwaad.

Vreselijk, zoals mensen over anderen praten.

Nee zeg, ik niet.

Stilte.

MARGOT

Toen u vorige week....

Weet u?

We stonden toevallig met z'n drieën in de lift, weet u nog?

Meneer Van Beuzekom maakte een opmerking over uw jas.

Dat het leek of...

Nou goed, ik zal het beter niet herhalen.

Ik moest daar toen om lachen.

Nogal hard zelfs.
Dat zal u niet ontgaan zijn.
U zei toen...
Weet u nog wat u toen zei?
Vorige week.
We stonden toevallig met z'n drieën in de lift, weet u nog?
U zei: 'Laat me toch met rust. Waarom plagen jullie me toch zo?'
Er lag iets vreemds in die woorden.
Er klonk iets zó deerniswekkends in door, dat alles veranderde.
En Van Beuzekom, die ik tot op dat moment voor een fatsoenlijk mens
gehouden had...
Het was alsof u wilde zeggen: 'Ik ben toch jullie broeder.'
Ik sidderde en zag hoeveel onmenselijks er is in de mens.
Hoeveel blinde bruutheid er schuilt in die verfijnde, beschaafde
welgemanierdheid, en dat zelfs in een mens die in de wereld voor nobel en
rechtschapen doorgaat...
Ik heb niet geslapen die nacht.
Almaar spookte deze gedachte door mijn hoofd.
En sindsdien is alles veranderd.
Als ik nu ergens om moet lachen.
Altijd als ik erg vrolijk ben...
Ik was op een verjaardag,
Te midden van vrienden,
Een moment van grote uitgelatenheid,
Ik moest lachen en ineens hoorde ik mezelf lachen.
Mijn ogen op het plafond gericht, duikt ineens uw gezicht op.
Hoor ik weer uw deerniswekkende woorden.
'Ik ben toch jullie broeder?'
Ik sloeg mijn handen voor mijn gezicht.
Ik sidderde en mijn lach stierf weg.
En de volgende morgen,
Even voorbij de bank,
Toen ik u daar zag lopen,
Heb ik u aangesproken.
U stopte uw vingers in uw oren,
Maar ik moest het u toch vertellen.
Ik wilde mij voor uw voeten werpen.
Daar was ik toe in staat althans.
Als u daar niet zo vreselijk onnozel had gestaan.
Waarom bent u zo vreselijk tegen mij?

Margot probeert Muisman te zoenen en om Muismans jas uit te doen, maar Muisman probeert haar dit te beletten. Het wordt een heel gevecht dat maar duurt en duurt. Uiteindelijk wint Muisman: de jas blijft aan. Margot geeft het op.

MARGOT

Excuseer.

U wilt naar huis.
Dat is begrijpelijk.
Goed.
Neemt u me niet kwalijk.
Ik wilde alleen uw kraag even goed doen.
Laten we er niet meer van maken dan het is.

Muisman maakt aanstalten om te gaan.

MARGOT

U gaat?
Maar...?
Gaat u dan morgen–maandag wel gewoon weer...?
Met uw potloodjes enzovoorts...?
Ik bedoel...
Ja toch?
Ik fiets u gewoon weer voorbij toch, volgende week?
Ergens bij de bank?
Zal ik af en toe nog 's bellen?
Kijk maar of u opneemt.
Of zal ik maar niet meer bellen?
Nee?
Vindt u het erg als ik 'm af en toe nog even laat overgaan?
Of is dat...?
Ja.
U hebt gelijk.

MUISMAN

Ik geloof dat ik maar ga.
Het is vijf uur geweest.

MARGOT

Ja, het is vijf uur geweest.